український католицький часопис

МІСІОНАР

РІК ЗАСНУВАННЯ 1897 № 5 (31) * ТРАВЕНЬ 1995

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис

Засновники - Отці Василіяни

Головний редактор
о. Василь Зінько, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ,
о. Іван Новак, ЧСВВ,
о.Йосафат Воротняк, ЧСВВ,
о. Йосиф Будай, ЧСВВ,
о. Павло Мадяр, ЧСВВ
Неоніла Стефурак

Комп'ютерна верстка
Ольги Кузьмич

На обкладинці:
Домініко Сассаротті.
Матір Божа Любові.

Адреса редакції:
м. Львів,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський
монастир ОО. Василіян
тел. 72-46-94

Підписано до друку 05.05.95
Формат 70x100 1/16. Друк
офсетний. Папір друк. № 1.
Умов. друк. арк. 5,2. Умов.
фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид.
арк. 5,0. Тираж 3000 прим.
Зам. 25

Віддруковано з готових
діапозитивів у Жовківській
книжковій друкарні видавництва
Отців Василіян «Місіонер».
292310, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

ЗМІСТ

Релігійні пересуди 1
Душпастирство покликань 2
Намір апостольства молитви на червень .. 3
Як молитися на вервиці 4
Ігор Скленар
Гурток вівтарної дружини 5
о. Матей Михайло Гаврилів, ЧСВВ
Читання і побожне розважання Святого Письма 6
Ігор Скленар
Жертовність за віру 10
В. Сторчовий, О. Расщукін
Відродження святині 11
Е. Турковська
Церква в лікарні 12
Володар Буженко
Відкладімо житейську печаль 13
Перш за все людина 13
Тінь моєї матері 14
о. Семен Посіко
Релігія Тараса Шевченка 15
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ
Подолав світ 16
Нашого цвіту - по всьому світу 17
Українська діаспора в Бразилії 18
Українська діаспора в Аргентині 19
Українська діаспора в Парагваї 20
Приятель українців 21
З потоку новин 22
Ганна Тис
Благословення митрополита 24
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ
Сумний мартиролог 26
о. Павло Мадяр, ЧСВВ
Ода жінці 28
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Щирість самарянки 30
В. Сокальський
Незвичайна програма 32

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

© Журнал "Місіонер", 1995.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕСУДИ

Супротивники Бога і вороги людських душ вперто намагаються переконати інших, що релігія - це щось несусвітнє, що це "одурманення мас", "шкода супроти суспільства", "перепона поступу". Розглянемо кожен з цих аргументів.

"РЕЛІГІЯ - ОДУРМАНЕННЯ МАС"

Цей закид в сторону релігії існує донині, хоч його до червоного розпалювали ще марксисти-ленініст і ті, що досі проливають сльози за соціалістичною дійсністю.

Зрозуміло, що людина віруюча є сторожем морального ладу, а ті, що роками співали про "опіум для народу", спричинилися до масових психічних недуг, самогубств і безпритульності молоді. В тому, що нині маємо таку розладнану родину і такі невідрадні взаємини батьків та дітей, винна система, яка заповзялася докорінно винищити "релігійний дурман".

"РЕЛІГІЯ - ШКІДНИК СУСПІЛЬСТВА"

Цей погляд панує нині в багатьох суспільствах і проникає в громадські кола, щоб таким чином підірвати довіру до духовенства та Церкви. Але шкідником суспільства може бути тільки марксистська система, бо вона проповідувала і проповідує ненависть, анархію, диктатуру та небувалий тероризм. Навпаки ж там, де панує християнство, шанується лад, крадіжки та визиски трапляються рідше, а люди живуть значно безпечніше.

"РЕЛІГІЯ - ПЕРЕПОНА ПОСТУПУ"

Про поступ-прогрес говорили комуністи аж до нудоти. Але тоді як католицизм з дикої Європи створив найцивілізованішу частину світу, а згодом - і з країн нового світу, то 75-річна каторга вічних поборювачів релігійних пересудів довела нас до кам'яної доби і до стану джунглів.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

ДУШПАСТИРСТВО ПОКЛИКАНЬ

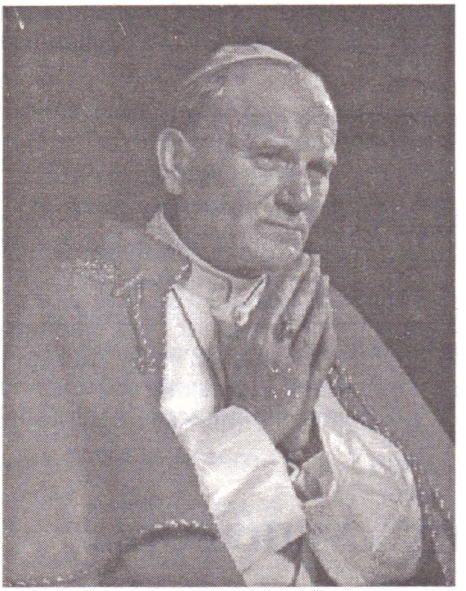

7 травня, в Четверту Неділю Великодня, відзначаємо щорічний Всесвітній День Молитви за Духовні Покликання. Цього року він проходить під гаслом: "Душпастирство молоді і душпастирство покликань доповнюють одне одного".

"Коли я з різної нагоди закликав молодь усього світу до роздумів про зустріч Ісуса Христа з юнаком (Мк. 10, 17-22; Мт. 19, 16-22; Лук. 18, 18-23), - зазначає у Посланні до 32-го Всесвітнього Дня Молитви Святіший Отець, - то я вже тоді міг підкреслити, що молодість розкриває все своє багатство, коли цей час стає часом роздумів про покликання". Папа Іван Павло II говорить, що сьогодні потрібна така Церква, яка б відповідала сподіванням молодих людей - часом безпорадних, кинутих у вир життєвих протиріч і проблем. Церква для молоді - це така Церква, яка може потішити, надихнути, зігріти, запалити радістю Євангелія і силою Євхаристії. Християнська спільнота повинна розкрити підліткам і молоді сенс їхнього буття і таким чином направити їх до відкриття свого власного покликання у повсякденному неспокої. Християнська спільнота повинна зробити все можливе для того, щоб молода людина зустрілася з Христом, перетворюючись на посередницю, стаючи вихователькою, відкриваючи юнакові його власний поклик бути Церквою і утворювати Церкву.

"Спираючись на переконання, що небесний Отець і надалі кликатиме багато молодих людей до найтіснішого наближення до сліду Свого Сина Ісуса Христа у священстві, у хвалі Євангельських порад і в місіонерському житті, - повчає Папа, - довіряю всім відповідальним особам і співробітникам молодіжного душпастирства і покликання захоплюючу і одночасно вимогливу справу - збудження покликань... Впевнений, у цей Всесвітній День Молитви за Духовні Покликання чільне місце буде відведене саме молитві. Уся Церква повинна молитися з вірою і надією, переконаною в тому, що покликання - це подарунок, якого благають у молитві і заслуговують через святість життя".

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

Оце Серце, що так дуже полюбило людей...

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміренням, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірениях Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІР АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЧЕРВЕНЬ:

Загальний: ЩОБ ХВОРІ ПОЧУВАЛИСЯ З'ЄДНАНИМИ З ХРИСТОМ У ЙОГО ХРЕСТІ ТА ВОСКРЕСІННІ (Поблагословлене Святішим Отцем).

Нас найбільше уподібнюють до Спасителя страждання, недуга та неміч. Отож Церква нагадує нам про це і радить молитися за тих, хто страждає і терпить різні недуги.

Хвороба уподібнює вірних до Господа Ісуса, бо він страждав за наші гріхи і беззаконня, перетерпів тяжкі муки і Бог прославив Його ім'я понад кожне ім'я, щоб на ім'я Ісусове згиналося кожне коліно на небі, на землі і під землею.

Тілесні страждання загартовують у християн дух віри і стають доказом любові до Бога та часто - геройської і справжньої пожертви.

Терпіння - це могутній засіб апостолування. Воно очищає душу від різних вад та гріхів, і саме в цьому його найбільша вартість. Тож просімо, щоб терплячі з духом віри та любові витримували страждання. Нагорода їхня велика на небі.

Місійний: ЩОБ ЩИРЕ ХРИСТИЯНСЬКЕ ЖИТТЯ ПЕРЕМОГЛО ЗАГРОЗУ СНІДУ.

СНІД - це новітня недуга, наслідок необмеженої статевої сваволі. Вже мільйони людей померли від цієї хвороби, а ліків досі не знайдено. В Римі на нараді лікарів навіть безвірці говорили, що це - кара Божа. Та християни своїм моральним життям, щирою молитвою і працею, з Божою допомогою і під покровом Діви Марії можуть цю новітню єгипетську язву перемогти чи хоча б віддалити її загрозу для людства.

Місцевий: ЩОБ ЛЮБОВ ГОСПОДА БОГА ДО ЛЮДСЬКОГО РОДУ ЗНАЙШЛА ВЗАЄМНІСТЬ У НАШИХ СЕРЦЯХ ДО ВТІЛЕНОГО СЛОВА - ІСУСА ХРИСТА.

Намір дуже важливий, бо вимагає від нас подяки, винагороди та чулої взаємності до нашого Спаса.

Заступниця на червень: - ПРЕПОДОБНА ЄФРОСИНІЯ ПОЛОЦЬКА (5.6)

Походила з княжого роду і присвятила себе чернечій службі. Завдяки своїм подвигам проголошена в нашій Церкві святою. Хай її приклад дасть плоди ревних покликань до чернечого стану між нашими родинами в Україні.

ЯК МОЛИТИСЯ НА ВЕРВИЦІ

1. Зробити намір.
2. Перехреститися тричі.
3. "Слава Тобі Боже наш, слава Тобі".
4. "Царю небесний..."
5. "Вірую в єдиного Бога..." - на першому великому зернятку.
6. "Слава Отцю, що нас сотворив, нині і повсякчас, і на віки вічні", "Богородице Діво" - на першому малому зернятку.
7. "Слава Сину, що нас відкупив, нині і повсякчас, і на віки вічні" "Богородице Діво..." - на другому зернятку.
8. "Слава св. Духові, що нас просвітив, нині і повсякчас, і на віки вічні". "Богородице Діво..." - на третьому зернятку.
9. "Слава Отцю..." Зупинитися й подумати про таїнство.
10. "Отче наш..." - на великому зернятку.
11. "Богородице Діво..." - на малих зернятках.

ГУРТОК ВІВТАРНОЇ ДРУЖИНИ

Він існує при василіянському монастирі св. Онуфрія у Львові з жовтня 1993 року. Його відвідують юнаки з місцевих шкіл. Тут вони з допомогою брата вчаться прислуговувати священикові під час Богослужіння. Одержують навики читання Апостола та тропарів, вивчають загальний курс катехизму. Хлопці поєднують корисне і потрібне з приємним. Для них при вівтарній дружині проводяться інтелектуальні ігри розважального характеру, а влітку вони збираються разом і грають у футбол.

Спочатку наставником дітей був брат Борис Бурбан, ЧСВВ, який загинув від вибуху газу у Христинопільському монастирі. Його справу вміло продовжує брат Миколай Ковалишин, ЧСВВ. Сьогодні гурток складається з молодшої та старшої груп, а загальна кількість дітей - п'ятдесят п'ять.

НА СВІТЛИНІ: брат Миколай Ковалишин в гурті вівтарних дружинників.

Зерна Христової науки глибоко западають у дитячі серця. Зі згаданого гуртка кілька юнаків (учні 10-11 класів) мають намір закінчувати школу вже при монастирі, тим самим обравши в житті шлях служіння Богові. Це перші плоди праці братів василіян, які підтверджують Господні слова, адресовані Його учням: "Жнива великі, а робітників мало" (Лк. 10, 2).

Тим, хто бажає відвідувати гурток, повідомляємо, що старша група приступає до занять о 15.30 в суботу, а молодша - в неділю о 13.30.

Ігор СКЛЕНАР

о. Матей Михайло ГАВРИЛІВ, ЧСВВ

ЧИТАННЯ І ПОБОЖНЕ РОЗВАЖАННЯ СВЯТОГО ПИСЬМА

Священне Писання є словом Божим, оскільки під натхненням Божого Духа його записано буквами. ... Священне Передання і Священне Писання становлять один священний депозит Божого Слова, доручений Церкві (DV, 9,10.).

Слово Боже - живе й діяльне, і гостріше від усякого двосічного меча: воно проходить аж до розділу душі й духа, суглобів та кісткового мозку, і розрізняє чуття та думки серця. Немає створіння, захованого від нього (Євр. 4/12-13), тож необхідно, щоб усі клирики, передовсім же священики та інші, як диякони чи катехити, котрі правно віддаються служінню слова, заглиблювалися у Святе Письмо пильним священним читанням та добірними студіями, щоб хто з них не став "порожнім і зверхнім проповідником слова Божого, не будучи внутрі його слухачем (Августин, Проповідь 179, 1.PL 38/966), також Священий Собор (DV, 25.) закликає і, зокрема, всіх християн, перш за все ченців, щоб частим читанням божественних Письмен вивчали "визначне пізнання Ісуса Христа - (Филип. 3/8). "Бо незнання Писань - є незнанням Христа" (Єронім, Пояснення на Ісаю, Вступ: PL 24/17).

... пити із спасенного Слова Божого, щоб викликати духовний запал (Regula Ferioli o Ferreoli Uzeticensis, 24; Golstein-Brockie, Codex Regularum I, Graz 1957, 156 ss).

Від незнання Писання походить усяке зло (Св. Йоан Золотоустий, у Новый Завет Г.н.И. Хр., Брюссель 1964, с. 9*).

Читай Євангеліє безнастанно з найбільшою побожністю і увагою; вивчай його так, щоб твій ум плавав у ньому. Тоді і діяльність твоя легко стане євангельською... Для того, хто не готовий на самозречення -

Євангеліє зачинена книга: такий читає букву, але слово життя, як дух, залишається для нього прихованим, неначе під покривалом. І нині є багато таких, що читають Євангеліє, та про них можна сказати, що вони ніколи його не читали. Євангеліє стає зрозумілим в міру його сповнення конкретними ділами. Покинь грішне життя, тоді й Євангеліє зробиться для тебе зрозумілим й доступним. Нічого не вважай у ньому несуттєвим чи не вартим уваги. Кожна його йота - це промінь життя (Ігнатій Брянчанінов, у Новый Завет Г. н. И. Хр., Брюссель 1964, с. 9*).

Слово є живим, коли присутній проповідник і коли воно звучить з його уст. Тільки присутність Христа не дозволяє, щоб Слово перемінилося у звичайнісінький історичний документ. Церква має привілей цієї присутності, тому що вона справедливо ототожнює себе з Христом (Magrassi M., Bibbia e Pregiera, Milano 1990, 13-14).

Св. Письмо - це трапеза Христова... якою кормимося, навчаємося того, що маємо любити і до кого спрямовувати погляд (Alcuino, In Ps. 127; PL 100/630).

Літургійне зібрання - це не тільки вияв "епіфанії" великого "Народу, злученого в єдності Отця, і Сина, і Св. Духа", але теж вершок (culmen) своєї актуалізації. Коли читається Слово Боже - "Це Він промовляє" (SC, 7.).

У вірменському обряді започатковуючий діалог перед читанням Євангелії звучить так:

диякон: "Будьте уважні!", люди: "Бог говорить!" *(Ordinazione episcopale in rito armeno, Venezia 1992, 74-75).*

Коли Бог говорить, Він особливим способом присутній між зібраними, Його слово має ту ж саму початкову потужну творчу, очищаючу і спасаючу силу.

Правила слухання:

уникати автоматизму;
сприймати вірою серця;
збагнути слухане і призадуматися;
персоналізувати, тобто, достосовувати до себе;
впроваджувати у життя.

Духовне читання

Духовне (божественне) читання *(Lettura divina)*

Цей вислів часто зустрічається у патристичній літературі IV-V ст. поряд з висловом Lettura sacra *(Священне читання):*

Душа щоденно живиться божественним читанням (Girolamo, In Tit 3/9).

Намагайся живитися божественним читанням. (Ambrogio, In Lc 4/20; PL 15/1618 B).

... нас підносять божественні читання. Ти теж можеш оживляти страх Божий духовним читанням і поважною бесідою (Agostino, Serm. 142/1; PL 38/778. Ep. 20/3; PL 33/87).

Уважаймо на духовні читання (Ilario, Tractus in CXVIII psalmum; PL 9/ 570 A).

З приходом монаших Правил такі духовні читання освячуються як фундаментальна практика духовного аскетичного життя і їй відводиться для монаха значна частина його дня. Починаючи від Орігена, Єроніма, Августина, Григорія Великого, монаші покоління середньовіччя засвоїли цей звичай і вчинили з нього джерело світла і духовного натхнення (Magrassi M., Bibbia e Pregiera, Milano 1990, 34).

Як світло веселить зір, отак читання чинить радісним серцем (Alcuino, Epist. 51; PL 100/216 C).

Коли молимося - ми говоримо з Богом; але коли читаємо - Бог говорить з нами. (Adalgero, Admon. ad Nonsuindam reclus., c.13; PL 134/ 931 C. Cfr. Cipriano, Ad Donatum, 15. Magrassi M., La preghiera a Cluny e a Citeaux, in La preghiera nella Bibbia e nella tradizione patristica e monastica, Roma 1964, pp. 645-646).

Голос Господній - у силі.

...Хто має силу в Христі, який кріпить його, той слухає Господніх заповідей і виконує їх. Тобто голос Господній не в безсилій і недбалій душі, але в тій, що ревно й мужньо виконує добро (Св. Василій Великий, Гомілії на псалми, Нью-Йорк 1979, 72).

Lectio divina - це молитовне читання (Leclercg J., L'amour des lettres et le désir de Dieu, Paris 1957, p.72).

Духовне читання в рефектарі

Цей спосіб є кіновіяльний, хоча св. Касіян (Inst., IV 17.) приписує його найдавнішому звичаєві, щоправда, не єгипетських монахів, але середовищу каппадокійців. У VI ст. така практика остаточно кодифікується і поступово приходить до всіх монастирів, як чоловічих, так і жіночих, про що одностайно свідчать документи середньовіччя (Dizionario degli Istituti di perfezione, V, Roma 1978, col. 625. Cfr.A de Vogüe, La Régle de St. Benoit, V: Commentaire gistorigue et critigue, Parigi 1971, p. 1031-1073).

Читання до столу гарно окреслене св. Цезарієм у його Правилах: оскільки тіло живиться хлібом, остільки душа нехай живиться словом Божим, як і каже сам Господь: не тільки одним хлібом... (Ibid, col. 626. (SC 186)).

Окрім цього, як під час читання, так і поза ним у рефектарі зберігалося мовчання, щоб монахи могли легше підносити свій ум до Бога і стимулювати шляхетні думки. Важливість цієї практики підкреслює теж найдавніше монаше законодавство (Ibid, col 626.).

Найчастіше до столу читалися духовно будуючі книги, найперше Св. Письмо, Правила і Життя Святих, а відтак виголошувалися короткі проповіді чи повчання (Cfr. Špidlik T., Prameny světla, Rim 1981, 424-425.).

Мета монашого життя - йти за Христом, отже кожен, що хоче це робити, має потребу пізнати того, за ким і з ким пустився в путь. Найперше, щоб перебувати у досконалості-святості, повинен би намагатися якнайближче наблизитися до Христа. Саме тут духовне читання може найбільше допомогти. Христос у Євангелії виявляє себе непомильно словами людськими, щоб ми своїми немічними умами могли

його зрозуміти. Тут не йдеться тільки про теоретичне, абстрактне знання, але, передусім, про живе і присутнє. Недостатньо тільки холодно-аналітичного вивчення Св. Письма; навпаки, більш відповідним є інтимна відкритість у покорі, у пошуках пізнання особи Ісуса, як його представляють в усій спонтанності і простоті євангелисти. Тільки таким способом, в щирості і смиренній любові можна знайти Христа, відшукувати у тексті рядок за рядком Його Божественність, Його Мудрість, що адресована нам у його лагідних бесідах, котрі поступово приводять нас до споглядання і основи буття, відкриваючи неочікуванні безодні Правди та Любові. Отже, Св. Письмо повинно бути першою і основною книгою для духовного читання і християнського розважання.

У Церкві є теж інший невичерпний духовний капітал, нагромаджений століттями - досвід Святих, що ним ми можемо користуватися, читаючи написані ними книги. Але правильний вибір мусить бути зроблений, бо Святими можна захоплюватися, але не завжди їх треба наслідувати.

Не рекомендується брати для духовного читання книги, що роздають надто багато світла, а також і такі, що губляться у дріб'язкових практиках, серед яких душа росте, немов рослина в тіні (De Pollien in DEd/S, vol.2, 1435.).

Результати духовного читання залежать як від вибраної книги, так і від способу, що його застосовуємо. Читати слід:

повільно, з увагою, щоб прочитане, немов краплини роси, одна за одною всякали у грунт душі;

з набожністю і зібранням духа, щоб бути чутливими до ідей та істин, що западають в душу;

коли приходить бажання щось сказати Господеві, слід перервати на якийсь час читання і виконати це внутрішнє бажання;

слід затриматися якнайдовше на тій сторінці, що найбільше вражає, а навіть перечитати її знову;

надмірна інтелектуальна цікавість може бути перешкодою у діянні Св. Духа під час Духовного Читання (Cfr. Špidlik T., Prameny světla, Řim 1981, 419).

Молитва перед розважанням і духовним читанням Слова Божого

Пропонуємо перед розважанням (яке повинно, за побажанням II Ватиканського Собору, зосереджуватися над Словом Божим) проказати одну із прегарних старовинних (єрусалимської традиції) літургійних молитов. Це 9-а молитва празничного Євангелія на Утрені (вона знаходиться у таких рукописах, як Коален 213) (Париж), 1027 р.; Гроттоферрата Гβ I, [кодекс Віссаріона], XI-XII ст. тощо).

Засвіти у серцях наших, чоловіколюбче Владико,
нетлінне світло Твого богопізнання (Пор. 2 Кор.4/6)
і відкрий духовні очі наші (Пор. Єф. 1/18),
щоб ми розуміли Твої євангельські проповідування.
Вклади в нас і страх блаженних Твоїх заповідей,

щоб ми, перемігши всі тілесні пожадання (Пор. 1 Пет.2/11),
жили духовним життям,
думаючи і роблячи все, що до вподоби Тобі.
Бо Ти є просвітлення душ і тіл наших,
Христе Боже, і Тобі славу віддаємо
з безначальним Твоїм Отцем,
і пресвятим, і благим, і животворним Твоїм Духом,
нині, і повсякчас, і навіки вічні. Амінь.

Молитвою після розважання може бути одинадцята, т. зв. "відпусту" з Утрені: "Хвалимо, співаємо, благословимо і дякуємо тобі, Боже батьків наших..." (Молитвослов, Рим-Торонто 1990, стор. 117, що її можна порівнювати з 1-ю молитвою Утрені VIII-ї книги Апостольських Конституцій. Cfr. М. Арранц Как молились Богу древние византийцы, ЛДА 1979, стор. 79, 85).

ЖЕРТОВНІСТЬ ЗА ВІРУ

Організатором панахиди заарештованих у квітні 1945 року і замордованих по ГУЛАГах єпископів та священиків Української Греко-Католицької Церкви був Клуб греко-католицької інтелігенції м. Львова (голова п. Іван Гречко). Відбувалася панахида у приміщенні музею історії релігії. Іван Паславський, один з провідних дослідників історії української Церкви, виступив з короткою доповіддю, розповів про перші арешти рухівників УГКЦ, піддав критиці пасквіль Ярослава Галана проти Церкви, який був опублікований свого часу у "Вільній Україні".

Панахиду правив вікарій монаших справ УГКЦ, Владика Василь Медвіт, ЧСВВ за участю хору "Гомін" під орудою Ореста Цигилика. На поминальному вечорі були присутні канцлер Патріаршої курії о. д-р Іван Дацько, представники релігійної організації "Харітас".

"Хто втратить своє життя імені Мойого ради, той Його здобуде", - саме цими Христовими словами керувалися наші священики, що зазнали знущань "визволителів" та гинули по тюрмах і сибірських таборах.

"Нам не вистачить співати тільки панахиду. Для нас ця жертовність за віру повинна бути взірцем", - зазначив Владика.

Ігор СКЛЕНАР

ВІДРОДЖЕННЯ СВЯТИНІ

В старовинному Кам'янці-Подільському при в'їзді з нового міста до старого, з лівого боку на пагорбі, поруч з чернечими келіями височить дерев'яний хрест. На цьому місці стояла одна з найдавніших християнських святинь міста - Свято-Троїцька церква. До недавнього часу дослідники старовини вважали, що ця церква була побудована за часів литовських князів Корнатовичів в XIV ст. Але археологічні дослідження, які проводяться останні чотири сезони, дозволяють припустити, що Свято-Троїцька церква існувала вже наприкінці XIII ст.

Перша письмова згадка про Свято-Троїцьку церкву зафіксована в 1582 р., коли мешканка Кам'янця Габка Табкова подарувала церкві свою садибу, яка була розташована поблизу. 1593 р. Кам'янець відвідав московський купець Т. Коробейников, який у своїх записах занотував: "Соборній церкві Живоначальної Трійці офірував попу Климентію 2 золотих та диякону Михайлу золотий". Цей запис свідчить, що вже у XVI ст. церква була катедральною і при ній перебував намісник львівського єпископа.

Під час турецького поневолення (1672 -1699 рр.) церква була перетворена на мечеть Мустафи паші.

З 1722 р. при церкві оселилися ченці василіяни, яких перевів з Перемишля єпископ Атанасій Шептицький. Поруч з церквою будується двоповерхова кам'яниця - чернечі келії, які збереглися до нашого часу.

В 1781 р. катедру з Свято-Троїцького монастиря переводять до Івано-Предтеченської церкви.

Вміст та інтер'єр церкви свідчать про кінець XIX ст., коли храм вже належав московському православ'ю, але оскільки йдеться про старовинні образи, то можна припустити, що вони збереглися з католицьких часів. Вівтар зроблено з плиткового каменю. Над жертовником образ "Спаситель несе хрест на Голготу". Іконостас в чотири яруси, позолочений. В першому ярусі з правого боку були розташовані місцеві ікони: Благословляючий Спаситель, за південними дверима - храмовий образ Пресвятої Трійці та образ Успіння Матері Божої. З лівого боку іконостасу - Божа Матір з Предвічним Немовлям. За північними дверима - образи Спасителя, Св. Миколая та Покрови Пресвятої Богородиці. В другому ярусі іконостасу - дванадесяті свята. В третьому - вісім апостолів на весь зріст, а посередині - Свята Вечеря. В четвертому ярусі поміж чотирьох святих євангелистів, посередині - Спаситель у славі. По боках третього та четвертого ярусів - зображення дванадцяти пророків. Вінчав іконостас зображенням Бога Саваота поверх цієї ікони - хрест. Щодо розмірів церкви, то з висоти пташиного польоту вона мала форму хреста. Західна частина - квадрат, на якому стояла дзвіниця. Довжина церкви всередині - 23,5 м, ширина 7,1 м. Дах до середини XVI ст. був гонтовим, посередині корпусу церкви була дерев'яна восьмикутна вежа з дерев'яним хрестом.

В 1793 р. Поділля підпадає під Московщину, а в 1795 р. право-

славні священики захоплюють Свято-Троїцький василіянський монастир. Але, незважаючи на державно-православні утиски, чернець василіянин Йосип Банульський залишається у місті і в римо-католицькому кармелітському костелі відправляє Богослужіння українською (старо-руською) мовою. Російські священики скаржилися своєму єпископу, що "Он при звуках органа весьма деятельно совращает в католицизм каменчан, бывших униатов". Як довго працював на ниві Христовій отець Йосип невідомо, але відомо, що остання греко-католицька літургія в місті відбулася в 1839 р. в Свято-Миколаївській церкві.

Діючим Свято-Троїцький храм був до початку 1930 рр., коли за розпорядженням безбожної влади його підірвали.

Дякуючи Богові, останнім часом з'явилася надія, що Свято-Троїцький монастир Отців Василіян буде відроджений. До міста прибули ченці василіяни для відбудови храму Божого в душах людських.

В. СТОРЧОВИЙ,
О. РАСЩУКІН,
наукові працівники історичного музею-заповідника

Зараз чотири діючих храми у Кам'янець-Подільському належать Українській Православній Церкві Московського патріархату, два - Римо-Католицькій, один - Українській Православній Церкві Київського патріархату. Українська Греко-Католицька Церква також відправляє Богослужіння у власному храмі.

(За повідомленням АРІ)

ЦЕРКВА В ЛІКАРНІ

З 15 по 19 березня проходила свята місія в церкві Покрови Пресвятої Богородиці в с. Підмихайлівцях Рогатинського району, Івано-Франківської області. Її провів місіонер з Бразилії о. Августин-Йосафат Діткун, ЧСВВ.

Цікаво, що церква Покрови розташована на території обласної психіатричної лікарні № 2, а сама лікарня для душевнохворих уже майже 40 років знаходиться на території колишнього жіночого монастиря. Заповітна мрія головного лікаря лікарні Богдана Скаськіва - лікувати душевнохворих не лише медикаментами, але й Божим словом - збулася не одразу, адже коштів на це ніхто не виділяв. На добровільні внески колективу лікарні та пожертви селян відроджувалася лікарняна церква. Згодом з'явилися образи, іконостас, святі книги, літургійний посуд - і о. Мирослав Любінець почав правити в неділю і святкові дні. Нині церква в лікарні має свій власний церковний хор, в якому прославляють Творця лікарі, медсестри, санітари... Усі, хто співає в хорі (а це 34 чоловіки), відвідують Служби Божі в цій церкві і самі стають добрішими, чуйнішими, кращими.

Емілія ТУРКОВСЬКА,
Івано-Франківськ

ВІДКЛАДІМО ЖИТЕЙСЬКУ ПЕЧАЛЬ

Майже всі побожні люди скаржаться, що під час молитви їм докучають спокуси і різні непрохані думки. Дехто навіть приписує їх тому, кого проти ночі краще не згадувати... Та пригляньмося ближче до цієї справи.

На Службі Божій чуємо такі слова: "Всякую нині житейську отложімо печаль", і це ми повинні робити під час кожної молитви. Каже Господь Ісус: коли хочеш молитися, увійди до комірки і, там перебуваючи, говори з Отцем Небесним... Та, на жаль, більшість людей цю пораду забувають і, йдучи на молитву чи навіть на відправу, зокрема, на Службу Божу до храму, беруть з собою усі свої земні турботи.

Та залиши, жінко, того свого пияка-сина чи й чоловіка, а ти, чоловіче, забудь про свою тещу чи й жінку, яка тебе увесь час "їсть" і тобі до живого допікає. Бодай у церкві будь самим собою... Недаремно у наших церквах стояли колись окремо чоловіки і жінки, щоб одні одним не заважали. А тепер завели інші порядки і нарікають, що не можуть молитися.

Ми повинні любити Бога усім своїм серцем, усіма своїми думками, усім своїм єством і понад усе на світі. То зробімо це хоча би під час молитви, коли стоїмо перед святими іконами чи в храмі Божому. Тоді й спокуси та неуважність зникнуть, як роса на сонці, бо буде наша душа повна Бога і всі наші думки та прагнення перебуватимуть біля Всевишнього, Його справ, установ та дорогих Йому осіб, передусім Пресвятої Богородиці.

ПЕРШ ЗА ВСЕ ЛЮДИНА

Дивно якось водиться між людьми: часто вони наголошують на своєму "вірую", не звертаючи уваги на становище людини. От, скажімо, сидить собі чоловік в хаті, бо неділя. Повернувся з церкви і, пообідавши, збирається щось цікавого почитати. Але чує дзвінок, відчиняє двері і бачить перед собою якогось панка, а той, заледве привітавшись, починає переконувати, що його віра найкраща і що тільки вона може стати порятунком для потопаючого людства. З великими зусиллями господареві вдається перервати монолог гостя. Він чемно вибачається, каже, що у нього своя віра і що він намагається її триматися, а тому нічиїх послуг не потребує. Добре, якщо йому після цього вдасться спекатися нав'язливого "проповідника"... Роздратований, сяде читати книжку - але хіба з таким настроєм до читання? Поведе дітей на прогулянку і, поки вони будуть бавитися в гайку, міркуватиме про ті відвідини, про нахабність і влізливість "проповідників", яких наче грибів після дощу розвелося в

Україні... Але ж де вони були тоді, коли нас цькували, наче диких звірів, а ми ховалися, де могли, щоб дрібку Богові помолитися і висповідатися та побути на Службі Божій? Тоді їх не було... Вони сиділи собі за кордоном і рахували тверду валюту... А тепер про нас нагадали... Дякуємо за ласку!

Та й що то за віра така, що робить з людини в'їдливого нахабу? Перш за все треба бути людиною. А людина зовсім інакше поводиться. Чемно запитує дозволу поговорити на релігійні теми, та й не береться з порогу нав'язливо товкти воду в ступі. Зрештою, сам Христос, коли мешканці гаразинської землі просили його залишити їхні сторони, без слова відійшов. Тому радимо вірним, аби нагадували причепам, що ми живемо на свободі і що диктатура будь-якого гатунку луснула назавжди... Та воно дуже важко віднаджувати пияка і сектара: обидва задурманені і нахабні, лише перший - горілкою, а другий - сектанством. Шкода часу і зусиль слухати їхні теревені!

ТІНЬ МОЄЇ МАТЕРІ

Сидів я ввечері над шкільними завданнями і писав. З одного боку яскраво освітлена лампа, а з другого - моя мама. Стояла мовчки і приглядалася до моєї роботи. Нарешті усміхнулася і мовила: "Сину, час до ліжка".

Перед сном я молився. Молитва була довга, з катехизмовою частиною. Я проказував її зосереджено і поволі. Думав про небесного Отця, говорив символ віри і молитви "Богородице" та "Достойно і під Твою милість..." З віддалі біля столу бачив постать мами. Вона, наче херувим, сторожувала мою розмову з Богом.

Минули роки. Я виріс, вивчився, пішов у життя. Далеко від дому. Працював агрономом. Мешкав на узліссі в бараці серед робітників. І знову в надвечір'ї писав, перевіряв, оцінював здобутки... У кімнаті, здається, нікого не було. Але я відчував, як колись за своїми плечима, тінь моєї матері. Навіть на самоті, в лісі, коли тішився Божою красою і днем відпочинку, відчував її присутність. Лагідну і ніжну, наче шовк чи оксамит.

Над її могилою вже багато років схиляється берізка. Мала, скромна могилка і напис: "Марія Ш.В."... Побіч - і батько, її чоловік. Далеко від мене. Не доторкнуся до її руки, не покладу, як в дитинстві, голову на її груди. Та, попри все це, вона біля мене, вона зі мною... Так, це тінь моєї матері. Ні, я сам її тінь.

Володар БУЖЕНКО

В травні відзначаємо 134-ту річницю перевезення домовини Т. Шевченка з Петербурга до Канева і четверту річницю походу-реквієму до спочивальні поета.

РЕЛІГІЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У нашому народі панує загальна думка, що Тарас Шевченко православний. Тим часом дійсно православний Олександр Кониський у "Біографії Тараса Григоровича Шевченка-Грушівського", виданій 1914 р. до сторіччя від дня народження Кобзаря, пише: "В обидвох селах - Кирилівці і Моринцях були церкви греко-католицької релігії і в обидвох святого Івана Богослова". В примітці під текстом він додає, що швагер Тараса Вартоломій Шевченко твердив, що Тарас у школі писав себе не інакше, як Грушівський! Знаємо, що Тарасів прадід Андрій, учасник битви під Полтавою 1709 р., переховувався від посікак Петра І і оженився з донькою Івана Шевця в Кирилівці, а як приймак був названий людьми "Шевченком" і так підписувався під своїми поезіями, хоч у копіях свідоцтв народжень, вінчань і смертей родини Тараса є всюди Грушівські (фотокопії документів зберігаються в музеї Тараса Шевченка в Києві).

У своєму "Щоденнику" Т. Шевченко відзначає: "Мы поклоняемся безобразным суздальским идолам и совершаем безобразную вакханалию... Удивительно, как тупо человечество с пьяными косматыми жрецами... в их архиерейской службе с её обстановкой и вообще в декорации мне видится что-то тибетское или японское, что фактически перетворено на колосальное пьянство... Главный узел московской старой политики православие".

Дмитро Дорошенко у праці "Роль православної Церкви в історії українського народу" відзначає, що в 1768 році переяславський православний єпископ-москаль Гервасій Лінцкий вислав агента цариці Катерини II ігумена Мелхиседека Яворського на Правобережну Україну у Мотронинський монастир і той освятив ножі, а гайдамаки вирізали учнів Василіянської колегії в Умані.

На Правобережній Україні московським царем впроваджене православ'я в 1834-1838 рр., а Тараса Шевченка-Грушівського хрестив о.Олексій Базаринський у греко-католицькій церкві в 1814 році (метрика зберігається в музеї Т. Шевченка в Києві), тобто, ще до примусового впровадження в Україні православ'я!

о. Семен ПОСІКО

ПОДОЛАВ СВІТ

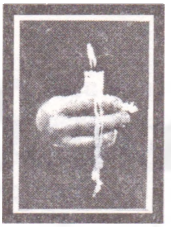

4 січня 1995 р. упокоївся в Господі член спільноти Отців Студитів о. Герман Григорій Будзінський, ентузіаст церковної єдності. Ще юнаком вогонь, що запалив серце св. Йосафата, заповнив і його серце при нагоді святкування 300-річчя мученицької смерті цього святого. Він разом з о. Сташинським задумав тоді сучасне апостольство серед православних. Отець Сташинський відкрив у Луцьку книгарню з католицькою літературою. Юнак Григорій був продавцем і мав інформувати зацікавлених про літературу та її зміст. З незалежних від них причин довелося зупинити цю справу. Молодий Григорій вступив до чину Отців Студитів, став о. Германом. Табір, а потім дискримінація під пильним оком кагебістів не давали можливості повнокровно працювати на терені церковної єдності. А коли така можливість з'явилася, на перешкоді став вік. О. Герман помер на 90-му році життя.

Похорон відбувся 5 січня. На Службі Божій, яку спільно відправляли Отці Студити, Отці Редемптористи, світські отці, настоятель Отців Студитів розповів про жертвенну та геройську місійну працю о. Германа. Саме на ньому сповнилися пророчі слова Ісуса Христа про апостолів та місіонарів: "Мене переслідували і вас будуть переслідувати..." (Ів. 15, 20) та "Бодріться, я подолав світ" (Ів. 16, 33). "Блаженні ви, коли вас будуть зневажати, гонити та виговорювати всяке лихо на вас, обмовляючи мене ради. Радійте й веселіться, бо нагорода ваша велика на небі" (Мт. 5, 11-12). Віримо і маємо надію, що цю нагороду, обіцяну Ісусом, о. Герман вже прийняв.

о. Дам'ян БОГУН, ЧСВВ

НАШОГО ЦВІТУ - ПО ВСЬОМУ СВІТУ

Багато чого сьогодні не може дійти до свідомості нашого громадянства, зокрема і те, який простір займає наша вишнева мова у світі. Зрозуміло, що вона повинна панувати неподільно на наших етнографічних територіях, там, де споконвіку проживає наш народ. Вона повинна мати статус неподільної державної мови, як це є в усіх незалежних державах світу. Інші мови не можуть претендувати на становище офіційних, бо інакше кожен свідомий українець знатиме, що продовжується політика імперського кнута і чекістського нагана.

Та не тільки в цьому справа. За даними дослідників у східній діаспорі, на широких просторах східної Європи та Азії живе біля 16 мільйонів українців. В самій Москві їх не менше мільйона. І щоб така сила народу не мала в Російській федерації жодної школи, не кажучи вже про університет - це ж сором для всієї історії людства!

Простір української мови сягає і поза споконвічні простори української землі. Є наші громади в Словаччині, Боснії, Словенії, Хорватії... Вони теж мають право на українське шкільництво усіх рівнів аж до університетського включно. Таке ж право повинні мати і жертви акції "Вісла", острови наших поселень в західній Європі тощо.

Окремої уваги вартує питання простору української мови в Канаді і США, де вона повинна би здобути статус регіональної. А Латинська Америка з Бразилією, Аргентиною, Парагваєм?... Там теж чимало нашого брата.

З цього виходить, що ми не маємо права зрікатися розсипаних по всьому світі діаспорних українців, а навпаки повинні намагатися охороняти статус вишневої мови Шевченка, Франка, Лесі Українки... Цим ми нікому кривди не зробимо, ще й інших навчимо своє шанувати.

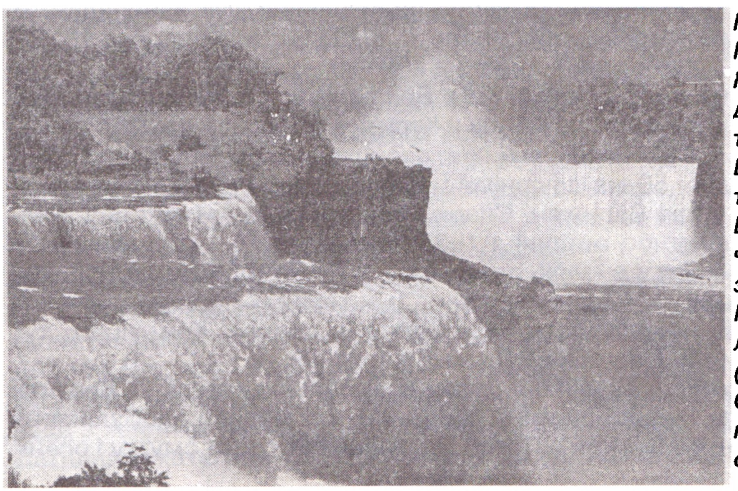

НА СВІТЛИНІ: Пороги на річці Ігвасу, де сходяться кордони трьох держав: Бразилії, Аргентини і Параґваю. В околицях живе чимало наших земляків. Найближча оселя - Андресіто (Аргентина), де СС. Служебниці мають свою станицю.

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В БРАЗИЛІЇ

Бразилія розташована в підвенній Америці. Займає 8,5 млн. кв.км. Нараховує понад 150 млн. населення. Столиця - Бразилія, гроші - репали. Релігія переважно римо-католицька, хоч останнім часом поширюються різні секти.

Українці почали селитися в Бразилії в 90-х роках минулого століття, а масова колонізація на півдні краю припала на 1895-96 рр. Наші поселенці здебільшого хлібороби, робітники, дрібні купці та ремісники. Інтелігенції обмаль. Участь у політичному житті не визначається особливою активністю, хоч було серед українців кілька мерів і посол до паранського сейму, д-р Іван Тихий. За послування Вери Вітчимиш Ажіберт введено в кількох гімназіях українську мову, як предмет навчання, але це крапля в морі.

Щодо духовної обслуги, то з 1896 року тут душпастирював о. Никон Роздольський, вдівець з Галичини. Він осів на Ріокларщині, збудував церкву, заснував школу та читальню. У червні 1897 року прибув до Парани о. василіянин Сильвестр Кізима і почав систематичну духовну обслугу в Прудентополі. Йому допомагали о. Антоній Мартинюк, що проводив по оселях святі місії, і брат Софрон Горощук, організатор першого видавництва на теренах Бразилії в 1904 році. Згодом Отці Василіяни зайняли посади в Ірасемі і після смерті о. Роздольського, з 1906 до 1911 рр. були єдиними душпастирями нашого народу на цих теренах. З 1910 року наша громада домагається єпископа і семінарії, але внаслідок протесту латинської ієрархії першого єпископа одержує лише в 1958 році. Ним став о. Йосиф Мартинець, ЧСВВ. Сьогоднішній єпископ - о. Єфрем Кривий, ЧСВВ. 1911 року приїздять спроваджені заходами Отців Василіян світські отці і Сестри Служебниці.

З 1907 року починає виходити перша українська газета в Латинській Америці - "Зоря" в Куритибі, та через радикальний дух занепадає. В 1910 році з'являється релігійний "Прапор", в 1911 - "Місіонар", в 1912 - тижневик "Праця". Два останні видання виходять донині.

Щодо сьогоднішнього стану УГКЦ в Бразилії, то він зосереджений в єпархії св. Івана Христителя з осідком у Куритибі (Парана), що має понад двадцять парафій. Найбільша з них - василіянська в Прудентополі з 14-ма священиками і 50-ма дочірніми церквами. Загалом же в Бразилії душпастирює 66 Отців Василіян. Єпархіяльних менше і майже всі вони виховані василіянами, бо останні з 1935 року мають свою семінарію в Прудентополі. Новіціят є в Іваях, студентат - у Куритибі. Є мала і більша єпархіяльні семінарії. 1940 року виник на цих теренах перший у східних церквах світський інститут Катехиток Серця Ісусового. Крім нього тут працюють Сестри св. Йосифа і Сестри Василіянки.

Зрозуміло, що перші українські школи та читальні виникали в Бразилії при церквах. Після першої світової війни наші громадяни здобулися на вищу школу ім. Петра Могили в Порті. Тут працював "поет смутку і осені"

Петро Карманський. В 1922 році прибуває до Бразилії митрополит Андрей Шептицький і наша громадськість скликає в Дорізоні українській з'їзд. В 20-х роках створюється товариство "Україна" і філії Хліборобського союзу майже по всіх громадах. Тоді ж виникає і своєрідна автокефалія. Її утворюють переважно галичани, які через різні нерелігійні спонуки виходять з лона правдивої Петрової Церкви. Сьогодні вони мають кілька священиків і єпископа Єремію Ференца. Місць догляду мають тридцять, а католики - біля двісті п'ятдесяти з гарними мурованими церквами. Майже кожна католицька парафія має Апостольство Молитви, Марійську Дружину чи Євхаристійне Лицарство і майже при кожній є танцювальний гурток та суботня школа. Крім цього на теренах Бразилії працюють біля 400 Сестер Служебниць, біля 300 катехиток Серця Ісусового і біля сотні сестер катихиток св. Анни (жіноче згромадження, засноване 1932 р. о.Омеляном-Йосафатом Ананевичем).

Щодо культурного рівня, то його намагаються підтримувати Хліборобсько-Освітній Союз і Товариство Прихильників Української Культури, створене в 50-х роках. В Сан Павлі діє товариство "Соборність". Пам'ятники Тарасові Шевченку встановлені в Порто Алегре, Куритибі і Прудентополі, створюється монумент в Уніоні да Віторії.

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В АРГЕНТИНІ

Колишня іспанська колонія вирвалася з-під влади християнських та католицьких королів 1810 року. Нараховує біля 30 млн. населення. Столиця-Буенос Айрес, гроші - репези.

Українці до цієї латино-американської держави прибули в 1897 році і оселилися в Місіонесі, розташованому між Бразилією і Парагваєм. Через непроханих опікунів, польських вербістів, до 1908 року не мали свого священика. А коли попросили православного протоієрея Ізрасцова з Буенос-Айресу, ті схаменулися і покликали з Бразилії о. Климента Бжуховського, ЧСВВ. Після нього прибув о. Ярослав Карп'як, а тоді о.Іван Сенишин і о. Омелян Ананевич зі станіславівської єпархії в Галичині. 1927 року приїзджають ще два священики: оо. Турчик і Вапрович. Останній працював в Аргентині до 1935 року. Він намагався закріпити душпастирську обслугу, налагоджену його попередниками, і запросив з Бразилії Отців Василіян. Вони зорганізували духовно нинішню Апостолівщину, Посаденщину, Безгранщину і Оберівщину. 1948 року створили малу семінарію в Апостолах, частково був тут новіціят чину.

В 20-х роках почала напливати до Аргентини заробітчанська хвиля. Були це робітники, що осідали біля промислових комплексів Буенос-Айресу. В основному працювали на великих бойнях та елеваторах. Доля їхня була незавидною, в основному під час кризи тридцятих років. В ті часи з'явилися українські переселенці і в областях Мендози та Кордоби. Латинники категорично не допускали до них нашого душпастиря, мовляв,

самі обслуговуватимуть українців. Це принесло багато шкоди для душ і для церковного життя.

Отці Василіяни налагодили душпастирство в Аргентині і, зокрема, в околицях Буйнещини. Щорічно в п'яту неділю великого посту організовувалися прощі до Марійського святилища в Лухані. Почав працювати перший український салезіянин о. Степан Чміль на Рамос Мехія та в Кордобі, о. Дмитро Поперечний - в Мендозі. Рух за повне оформлення нашої Церкви в Аргентині закінчився 1962 року іменуванням на екзарха єпископа Андрія Сапеляка, салезіянина. Нині тут працює ще один владика, о. оріоніст Михайло Микицей. Та не зважаючи на те, що збудовано катедру в столиці, що долучилися до праці, окрім Сестер Василіянок, Сестри Служебниці, релігійне життя загалом слабне і занепадає. Нині маємо лише кілька осередків у Буйнещині, у Кордобі немає нікого, у Місіонесі всього п'ять парафій.

Щодо культурних осередків, то вони були в Місіонесі від самих початків. Тут є два монументи Т. Шевченкові, в Апостолах і в Обері. Організовані хори, читальні, досить діяльна в Апостолах філія "Просвіти". В столиці Аргентини виходять два українські часописи: "Українське слово" і "Наш клич". Після другої світової війни активізувалися Пласт і Спілка Української Молоді. Студенти мають свою організацію САУС (Союз аргентино-українських студентів). Аргентина - одна з перших держав світу, що визнала Україну в 20-х і 90-х роках. Є тут і українське посольство.

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В ПАРАГВАЇ

Парагвай розташований в центрі південно-американського континенту. Межує з Аргентиною, Бразилією та Болівією. Нараховує біля трьох мільйонів населення. Столиця Асунціон. Край поділений на департаменти. Гроші - гварані.

До чужинців парагвайці ставляться досить толерантно. Поселення українців в цій державі порівняно молоде, з 30-х років. Їхали сюди переважно волиняки, поліщуки та білоруси. Галичан мало. Спочатку заопікувалися ними євангелістські сектанти, які значною мірою були поштовхом до цього переселення. Не залишали їх і православні священики. Вряди-годи приїздили і наші отці з Місіонесу, що в Аргентині.

Коли Парагвай почав приймати переселенців, з ними прибули два священики: о. Микола Куницький, що пізніше працював в Саранді біля Буйнесу і там упокоївся, та о. Іван Бугера, що жив в Кармені аж до своєї смерті. Згодом духовну обслугу перейняв німець, о. вербіст Йосиф Ріссінгер. Якийсь час трудився в Кармені дель Парана о. студит Ісидор Васік, але виїхав до Північної Америки.

Від самих початків культурне життя українців Парагваю гуртувалося

довкола "Просвіти". Був тут відомий діяч Ілля Падучак, що багато зробив для пробудження національного духа. Місцеві українці встановили на головному майдані Енкарнаціону монумент Кобзареві. Діють тут школи українознавства, проводяться катехитичні вишколи. Є православний священик і кілька православних церков, найбільша з них - на колонії Фрам.

Парагвай має чи не найбагатших українців: хліборобів і торговців. Є трохи інтелігенції. Варто відмітити і тверезість нашої спільноти - тут рідко трапляється п'яний серед наших земляків. Однак зауважимо, що місцева громада мусить докладати чимало зусиль, щоб зберегти свою національну самобутність. Свободи тут поки-що не бракує і її треба найповніше використовувати для цієї мети.

ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ

НА СВІТЛИНІ: о. мітрат Йосиф Ріссінгер, ТСБ (Вербіст) - духовний пастир українців Парагваю.

Серед українців Парагваю багато років працював Впр.о.мітрат Иосип Ріссінгер, який тепер проживає в Німеччині, і виявив бажання влітку відвідати Україну.

Вже у семінарії захопився він українським обрядом і згодом став нашим душпастирем. За час свого служіння збудував сім церков для нашої йосафатської громади в Парагваї, у департаменті Ітапуа. В його праці допомагали йому катехитки Серця Ісусового, що походять з Бразилії, але поклали неоціненні труди для збереження нашої віри й українства. Доброго знавця літургій, о. Ріссінгера щиро любили всі українці, незалежно від віровизнання. Виховав він і молодого священика, о. Володимира Филипова. Відзначаючись глибокою набожністю до Матері Божої, кожну збудовану церкву присвячував якомусь зі свят Богородиці. Його жертовна праця залишиться назавжди монументом його доброти і прихильності до нашого народу.

Зустріч Леоніда Кучми з апостольським нунцієм

Відбулася зустріч Леоніда Кучми з апостольським нунцієм в Україні від Ватикану архиєпископом Антоніо Франко. Посланець Святішого Престолу запросив Президента Леоніда Кучму відвідати Ватикан та повідомив про намір Івана Павла II відвідати Україну. Антоніо Франко зауважив, що хоча Ватикан не має змоги надати Україні фінансову допомогу, він підтримує її морально та політично. "Ватикан допоможе об'єднати Церкви в Україні", - запевнив архиєпископ Франко.

Леонід Кучма, в свою чергу, запевнив, що Київ зацікавлений у відкритті посольства у Ватикані. На думку Президента, така співпраця матиме позитивний результат для вирішення міжконфесійної напруги в Україні.

"Духовна Україна"

У київському видавництві "Либідь" вийшла збірка Михайла Грушевського "Духовна Україна". В ній вміщені раніше опубліковані праці Грушевського або витяги з них. Як наприклад, уривки з "Історії релігійної думки в Україні" "Культурно-національного руху на Україні в 16-17 віці" та з "Історії України-Руси".

У працях висвітлюється питання розвитку релігійної думки та церковного життя в Україні від стародавніх часів до початку 20 століття. Збірник багатий на матеріали, що стосуються релігійно-церковного життя, окремі сторінки історії різних конфесій в Україні та фрагменти біографії митрополита Онисикора Дівочки.

Релігія і Церква посідали чільне місце в житті Грушевського, бо походив він з священичої родини з Чигиринщини. Розвиток історії України він розглядав і в контексті релігійного життя, адже Церква в українському суспільстві часто впливала на ті чи інші історичні події.

Діяльність міжнародної тюремної місії в Україні

Міжнародна тюремна місія продовжує подавати активну допомогу у соціальній реабілітації засуджених, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі в Україні. Доброчинність, допомога медикаментами, релігійною літературою, зустрічі з засудженими і персоналом в'язниць - ось коло діяльності місії, яку очолює капелан Рей (штаб-квартира її знаходиться у Далласі, штат Техас).

З життя академії

В Ужгородсько-Мукачівській академії УГКЦ навчається зараз 43 студенти. Це здебільшого жителі Закарпатської області, хоча є кілька чоловік із закордону та західних областей України. Заняття проводять не тільки місцеві викладачі, ректорат академії часто запрошує професорів із закордону.

Ведеться будівництво цілого комплексу духовної академії, що складатиметься з сакральних споруд, лекційних залів, трапезної та приміщення для практикуючого християнського життя вихованців академії. Зараз же студенти змушені тулитись у будиночках-вагонах, які знаходяться неподалік лекційних аудиторій.

Візит групи семінаристів Львівської семінарії Святого Духа УГКЦ до Криму

З Криму повернулася група семінаристів Львівської Семінарії Святого Духа Української Греко-Католицької Церкви. Метою їхньої поїздки було відвідання Севастопольської та Ялтинської громад УГКЦ і ознайомлення з життям греко-католиків півострова Крим.

За час свого перебування в Севастополі семінаристи побували у кількох частинах Збройних сил України та в Севастопольському військово-морському інституті, де мали можливість поспілкуватися з військовослужбовцями та курсантами. До того ж, до Севастополя семінаристи приїжджали не з порожніми руками - в подарунок вони привезли велику кількість релігійної літератури та образків.

Вихід першого в Україні підручника з релігієзнавства

З 1995 року майбутні офіцери Міністерства внутрішніх справ почали вивчати новий предмет - релігієзнавство. Саме МВС України взяло на себе турботу про вихід першого в Україні підручника з релігієзнавства, затвердженого Міністерством освіти для вузів.

Як вказано у короткій рецензії на підручник, "новий предмет має сприяти моральному вихованню молоді, розширенню її світогляду, досягненню міжцерковної і громадянської злагоди в суспільстві".

Повернення в Україну культурних цінностей

Уже третій рік в Києві працює Національна комісія з питань повернення в Україну культурних цінностей. Її було створено 29 грудня 1992 року при Кабінеті Міністрів України.

Значна частина шедеврів, які незабаром буде повернуто на Батьківщину, - це старовинні зразки іконопису, сакрального живопису та інші твори, що мають велику культурну та духовну цінність. "Вони просто не можуть повноцінно жити своїм життям далеко за межами рідної землі, - розповідає Сергій Кот, член згаданої Комісії, - велика кількість українських ікон знаходиться у спецфондах Росії і ще більше їх потрібно повернути з Заходу".

Відзначення 50-ої річниці ув'язнення верховного духовенства УГКЦ

11 квітня 1995 року вірні Української Греко-Католицької Церкви відзначили 50-ту річницю ув'язнення верховного духовенства УГКЦ. У цей день 1945 року, після обшуку у церкві св. Юра і митрополичій палаті, заарештовано митрополита Йосифа Сліпого, єпископів Никиту Будку і Миколу Чарнецького та декількох священиків. Пізніше були заарештовані перемиський владика Йосафат Коциловський і його помічник Григорій Лакота. Це був початок хресного шляху УГКЦ в Україні.

За повідомленням API

МОЛИТВА ЗА ПРОСЛАВУ СЛУГИ БОЖОГО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Господи Ісусе Христе, Ти завжди нагороджуєш Твоїх вірних слуг не тільки особливими дарами любові, але й вічною нагородою святих на небі, а в багатьох випадках і прославою на Твоїх святих престолах тут, на землі. Покірно благаємо Тебе, зволь так прославити Твого покірного слугу Андрея Шептицького. Він протягом свого праведного життя, повного терпінь і досвідів, був добрим пастирем свого стада й великим подвижником церковної єдності. А через його прославу й заступництво пошли й усьому нашому народові великий дар єдності й свободи. Амінь.

БЛАГОСЛОВЕННЯ МИТРОПОЛИТА

Слава Ісусу Христу! Дорогі брати і сестри! Хочу поділитися з Вами тією радістю, яку я відчуваю, коли на Службі Божій молимося за прославлення Слуги Божого митрополита Андрея Шептицького. Мені відразу пригадуються сорокові роки, а точніше тридцять дев'ятий рік, перед навалом в наш край отих червоних тиранів. Саме тоді митрополит Андрей посилав по селах Сестер Служебниць і Василіянок, щоб проводили проповіді-реколекції, перестерігали людей і закликали Бога просити (якщо це можливо), щоб не допустив в Україну тієї страшної отрути комунізму. Але якщо вже так має статися, така Божа воля, то щоб дав нам витривалість в непохитності нашої католицької віри. Пригадую, жила в ті часи монахиня-стигматичка Настя Волошин. Коли у неї відкривалися на руках і ногах рани, вона починала пророкувати. Між іншим казала і таке, що прийде час, коли митрополит Андрей Шептицький буде зачислений до Лику Святих. А згодом, уже в Сибіру, коли ми після важкої праці сходилися до одного бараку на молитву, теж зверталися до Нього як до святого. Ми просили: свята княгине Ольго, святий Володимире, святий Йосафате, святий Миколаю, святий

Архангеле Михаїле, святий наш митрополите Андрею і всі святі заступники України моліть Бога за нас грішних, щоб вирятував нас з цього страшного Сибіру...

А в сорок третьому році, коли вдруге надходили більшовики, митрополит Андрей вирішив зіслати благословення на український народ, щоб вистояв в тому страшному пеклі. Сестри-монахині зібрали нас, хлопців і дівчат з різних сіл, і ми в національних строях, з житнім короваєм на рушнику під проводом сестри-ігумені поїхали до митрополичих палат. Попри чотирнадцять стацій хресної дороги на колінах піднімалися по сходах вгору... Він сидів у своєму кріслі-візку в ризах і благословляв нас як представників українського народу. Запам'яталися мені назавжди Його слова: "Бачу у ваших серцях велику любов до своєї батьківщини, але між тим маєте деякі хиби: свої справи чи завдання часто перекладаєте на інших, а деколи навіть способом насильства..."

Ці слова митрополита так запали мені в душу, що, де б я не була, все намагалася робити сама. В цьому мені допомагала Матінка Божа і Серце Ісусове... Нелегким було моє життя. Батька мого арештували в лютому сорок п'ятого, а в червні прийшли вивозити нас з мамою. Тоді мені вдалося втекти і до п'ятдесятого року я блукала поміж чужими людьми, а найчастіше переховувалася в маминої родини - в дідуся. Одного дня вирішила піти до свого села Ременова відвідати татову рідню. В тому селі жила з маленькою донечкою і старим батьком одна жінка. Чоловіка її забрали на війну і він не повернувся. Я заходжу до неї, а вона плаче і розповідає, що вночі наші хлопці принесли їй офіцерський мундир і ввечері повинні прийти забрати, а в селі от-от повинна бути облава... Що робити?.. Беру я клунок з мундиром під паху, накриваюся старим простирадлом і так, згорблена, виходжу з хати. "Мої батьки все одно в Сибіру, а я все витримаю, навіть тортури - Ісус і Матінка Божа мені допоможуть", - так міркую собі між молитвами, аж раптом чую: "Стой!" - і жахлива лайка услід.. Не озираюся, іду. Чую автоматні черги і пронизливий голос: "Брось! Да ето какая-то старуха глухая, что с нейо возьмьошь?". Постріли стихли, а я пішла далі, не озираючись, аж до призначеного місця. Віддала клунок і полями повернула до дідуся, в село Вислобоки... Пізніше, в Сибіру, теж чигали на мене різні небезпеки, так що не раз була на волосину від смерті, але Мати Божа завжди мене охороняла. Відтак вийшла заміж за такого ж в'язня, як сама. Шлюб нам давав священик Сулятицький, він відбував покарання з чоловіком в одному бараці. В неділі і свята відправляв Службу Божу для наших людей. Він і дітей наших похрестив, а згодом, уже на волі, вдома, давав їм шлюби теж репресований священик, о. Толобко. В ласці Божій відійшов до вічності і мій чоловік: висповідався перед смертю в старенького отця Посіки, який дав йому Святе Причастя і Маслосвяття... Так що в нашій родині благословення митрополита Андрея Шептицького відчувається постійно і дотепер. Слава Ісусу Христу!

Ганна ТИС, членкиня
Апостольства Молитви,
м. Дубляни

СУМНИЙ МАРТИРОЛОГ

(Закінчення. Початок у №№ 3, 4, 1995)

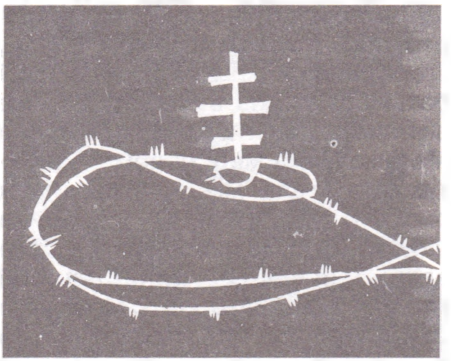

СИВАК, о. Порфирій Петро (1909-1953) - 1940 р. вивезений до Сибіру, де вступив до корпусу ген. Андерса як військовий капелан; 1950 виїхав до США, де помер 18.02.1953.

СМІЛКА, бр. Іларіон Йосиф (1907-1969) - засуджений 1946 р. на 10 років концтаборів. Після заслання жив у Львові, де й помер 03.10.1969 р.

ТЕОДОРОВИЧ, о. Павло Петро (1894-1945) - переслідуваний, помер 28.5.1945 р. в Підмихайлівцях.

ТИМЧУК, Єронім Євген (1919-1994) - засуджений на 10 років (1945); після заслання в Караганді, 1954р. повернувся до рідних і невдовзі знову потрапив кагебістам у руки; загнали його на три роки до каменярні в Карпатах (к. Славська). Жив у Коломиї, де й помер 25.2.1994 р. Похований у Заліщиках.

ШАБАН, о. Маркіян Микола (1910-1988) - засуджений на 25 років концтаборів. Відсидів у Караганді 10 років; був звільнений і залишився там для релігійної обслуги місцевих греко-католиків. Перед смертю повернувся до рідного села Угерсько (тепер Яблунівка) і там помер 6.7.1988 р.

ШЕВАГА, о. Пасив Петро (1895-1976) - заарештований у Варшаві 15.12.1952; звільнений у 1953 р. Виїхав до Бразилії (1965 р.), а потім до Аргентини. Помер 18.12.1976.

ШЕРЕМЕТА, бр. Нестор Ігнатій (1874-1962) - репресований. Помер в Уневі 29.5.1962 р., там і похований.

ШИПІТКА, о. Матей Максим (1899-1969) - заарештований 1946 і засуджений на 10 років концтаборів. Відсидів у Мордовії; 1956 р. повернувся до Галичини, помер у Львові 19.8.1969; похований на Личаківському цвинтарі.

ШКРЕДКА, о. Лаврентій Володимир (1914-1988) - відсидів у концтаборах 10 років. Повернувся і жив у Маріямполі, де й помер 11.3.1988 р.

ЧЕПІЛЬ, о. Йосиф Іван (1897-1960) - заарештований 16.7.1945 у Львові, засуджений на 10 років концтаборів. Просидів в Сибіру 8 років; 1953 повернувся до рідного села - Стара Скварява. Проживши на волі три роки, знову був вивезений у Запорізьку область, Молочанськ-Токмак, за те, що святив на Йордан воду на Оплітній. Жив у дуже важких умовах. Захворів на рака. Перед смертю був перевезений до Жовкви, де ще кільканадцять днів пролежав у лікарні; упокоївся 29.7.1960; похований на василіянській дільниці міського цвинтаря.

ЯВОРСЬКИЙ, о. Орест Омелян (1903-1965) - заарештований

15.12.1952 р. у Варшаві; звільнений у липні 1953 року. Помер 8.11.1956р. у Варшаві.

ЯНТУХ, о. Ігнатій Йосиф (1918-1993) - заарештований 1950 р. у Гошеві, засуджений на 10 років концтаборів. Сидів у Горьковській області, Семенівському р-ні, Сухобезводное, Унжлаг, де було 54 тисячі в'язнів. Вийшов на волю 1956 р. і проживав на Стрийщині. Був духівником у крехівському монастирі. Там же і помер 17.8.1993. Похований у Крехові.

ЯНТУХ, о. Юрій Іван (1910-1993) - був вивезений до Сибіру, в Читинську область, Хільковський р-н, станція Бада. Жив на різних пунктах і мусів щотижня зголошуватися, що ще не втік. 1958 р. повернувся і працював на Сокальщині та Жовківщині. Жив у жовківському монастирі. Помер 30.10.1993 р. Похований у Жовкві.

ТІ, ЩО ПОТІМ ВІДСТУПИЛИ ВІД НАС:

БОРСА, о. Методій Михайло - засуджений на 10 плюс 5 років. Повернувшись із заслання, жив і помер у Жовкві (1980 р.).

ДАВИБІДА, о. Марко Михайло - вивезений до Сибіру, помер у Дрогобичі (1988?).

ЗАКАРПАТСЬКА ПРОВІНЦІЯ СВ. МИКОЛАЯ

ДРЕБІТКО, о. Діонисій Дмитро (1911-1976) - заарештований 1947 р. і засуджений на 25 років тяжких робіт у Казахстані. Звільнений 1956 р.; за підпільну душпастирську працю 1958 р. знову засуджений на 8 років. Помер у Сваляві 19.7.1976.

ЗАВАДЯК, о. Йосиф Василь (1911-1958) - ігумен боронявського монастиря; заарештований 1948 р. і засуджений на 25 років заслання в Казахстан і; звільнений 1956 р.; тоді ж повернувся до Хуста. За відважні виступи проти комуністичної влади був арештований кілька разів. Загинув при загадкових обставинах в Хусті 3.12.1958.

ЛОЗАН, о. Полікарп Василь (1908-1972) - заарештований 1947 р. і засуджений на 25 років; вивезений у Казахстан; звільнений 1956 р.; повернувся на Закарпаття майже сліпим і паралізованим. Помер у с. Береговому 2.2.1972.

МАРГІТИЧ, о. Христофор Михайло (1923-1983) - заарештований 1958 р. за листування з митрополитом Йосифом Сліпим і засуджений на 8 років; покарання відбував у Казахстані. Вийшовши на волю, працював у Казахстані між римо-католиками. 1977 р., коли внаслідок склерозу почав втрачати зір, повернувся на Закарпаття. Помер в Іршаві 19.9.1983.

МОНДИК, о. Антоній Андрій (1913-1989) - протоігумен Закарпатської провінції; заарештований і засуджений на 25 років тяжких робіт у Фрунзе, Киргизія. Після звільнення (1956 р.) повернувся на Закарпаття. Помер 22.11.1989.

СІДЕЙ, о. Іван Теодор (1915-1989) - ігумен імстичівського монастиря; заарештований 1950 року. Засуджений на 25 років і запроторений до каменоломень на Запоріжжі, де втратив ногу. Після 1956 р. повернувся на Закарпаття. Помер 9.11.1989.

ШЕПА, о. Микола Василь (1914-1992) - ігумен малоберезнянського монастиря, заарештований 1947 р. і засуджений на 25 років важких робіт; покарання відбував у Воркуті. 1956 р. повернувся на Закарпаття з підірваним здоров'ям. Помер в Мукачеві. Похований у с. Імстичево.

Публікація о. Дам'яна БОГУНА, ЧСВВ

Другої неділі травня щороку цивілізований світ відзначає день Матері. Започаткувала його ще в 1910 році американка Анна Джервіс, яка молодою втратила матір. В Галичині цей день здобув громадянство поміж двома світовими війнами, але згодом, за радянських часів, був витіснений Міжнародним жіночим днем 8 березня. Лише державність повернула Україні її традиційні свята, а серед них - і День матері. Вшановуємо її, бо мати для нас споконвіку була символом краси, ніжності, вірності і любові, берегинею роду і родинного вогнища.

ОДА ЖІНЦІ

Я знаю тебе від колиски. Ти схилялася наді мною, ще коли був я зовсім маленький. Піднімала мене на своїх сильних руках, вчила мене говорити, молитися, працювати. Ти співала мені колискові, розповідала казки. Це від твоєї присутності було тепло в хаті, це твоє обличчя ясніло краще сонця, коли ти усміхалася, це біля тебе зникали всі страхи, ніч перемінювалась на день, бо ти вперше з'явилася мені як мати.

Відтак я пізнав тебе як сестру. Ти завжди була цікава, весела, дотепна, добра, але і задирлива. У тебе були свої таємниці. Ти часто сміялася, але часто і плакала, і я перестав розуміти тебе.

Пізніше ти з'явилася на моїх життєвих шляхах, як велика загадка: гарна, але і відлякуюча. Місця, де ти з'являлася, наповнювалися дивовижними пахощами, красою розквітаючого життя, чаром ніжності, але і застережливим поглядом очей: не наближайся безтурботно, між нами велика таємниця! Ти сяяла щастям і радістю, ти заповнювала собою

весь світ. І коли тобі сказали, що ти задумана Творцем як мати життя, як вірна супутниця мужа, ти з радістю прийняла це звання і готувалася його виконати. Але на цьому шляху відкрилася велика тайна хреста і страждання. Неможливо давати іншим життя, не зрікаючись власного. Неможливо жити для інших, шукаючи тільки себе. І тому ти відчула, що не зможеш виконати свого призначення без допомоги самого Творця. Йдучи своєю дорогою до кінця, ти прийняла всі жертви, всі упокорення, всі зречення, гнів і нерозуміння чоловіка, невдячність і непокірність дітей, лише щоб стати Матір'ю, щоб передати частку свого життя іншим. Але ж ти мріяла стати Обручницею, щоб мати право любити вічно. А хто прагне найбільшої, чистої і вічної любові, мусить наслідувати Небесного Обручника в його жертві: за все велике треба дорого платити. І сам Господь неба і землі, що зважився зробити жінку такою великою, вирішив обручитися з нею ЖЕРТВОЮ ХРЕСТА. Ця жертва була принесена на руках МАТЕРІ МАРІЇ.

І тому той, хто щиро співчуває жінці, хто хоче допомогти їй на важких дорогах життя, повинен підтримати її любов'ю самозречення, любов'ю жертви. Жінка прийшла на світ не для забави, а задля любові, для того, щоб стати матір'ю, давати і зберігати життя. Хто це міг зрозуміти краще за Небесного Обручника, який з'явився на світ через Святого Духа і чисту любов Жінки. Він пройшов земне життя у абсолютній чистоті, щоб ніщо тілесне не віддалило Його від Жінки. І Жінка в найглибшому своєму приниженні і занепаді відчула велич Його любові і намагалася завжди бути біля Нього. Але це незвичайна, це жертовна любов, що ЗРІКАЄТЬСЯ ВСЬОГО.

І тому кожна жінка, особливо, коли вона втрачає віру у людяність і не має сили далі нести свого хреста, мусить бачити перед собою хоч маленького чоловіка - він нагадує їй про Небесного Обручника і вічну любов, яка не обмежується часом, не шукає лише юної краси, свіжості, тимчасового захоплення, а хоче нести з нею весь тягар хреста, усі невдачі, хвороби, розчарування, повільне старіння і смерть.

Мені самому страшно, але я з усіх сил хотів би підтримати тебе, Мати, Сестро і Обручнице на твоєму нелегкому шляху, без якого наша земля стала би пустелею. Жертвуючи собою, ти даєш життя іншим. Працюєш, молишся і терпиш, перетворюючи кам'янистий грунт на родинний дім. Але найкраще тебе оцінив сам Творець, тому став твоїм Сином, Братом і Вічним Обручником.

о. Павло МАДЯР, ЧСВВ

ПІД ПОКРОВ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

21 травня 1995 року під час великої прощі до відпустового місця у Зарваниці, що на Тернопільщині, відбудеться посвята Української Церкви і народу під покров Пресвятої Богородиці. Це задекларовано у Соборному посланні ієрархії помісної Української Греко-Католицької Церкви.

Христос і самарянка. Фреска катедри Сандомира. Початок XV ст.

ЩИРІСТЬ САМАРЯНКИ

Коли Христос сказав при криниці Якова самарянці: "Поклич свого чоловіка", та щиро відповіла: "Немає в мене чоловіка". "Добре ти мовила, - відрік Господь, бо п'ятьох ти мала чоловіків і отой, що тепер у тебе - не чоловік тобі!".

У всіх, навіть найдикіших народів, створення нової родини підтверджується громадським актом, і щойно тоді чоловік має жінку, а жінка - законного чоловіка. У старозавітних євреїв заснування родини відбувалося з певними церемоніями і було актом громадським та релігійним водночас. Христос ще вище підняв початок заснування родини - до тайни.

Оскільки родина існує десятиліттями і зв'язує покоління, вона не може засновуватися ні сіло, ні впало - повинні бути певні умови, які б забезпечили тривалість подружнього зв'язку, а саме: заручини, оповіді та акт церковного шлюбу хрещених.

Заручини

Оскільки родина вимагає великої єдності, він і вона повинні себе пізнати і випробувати - лише за цієї умови подружжя буде плідним та щасливим.

Заручини повинні тривати хоча б рік, але не кілька років, бо довга тривалість заручин зменшує чар подружжя. В кожному випадку заручини не можуть бути примхою долі чи миті, як от трапляється, що після першої зустрічі чи забави молоді збираються давати на оповіді - це несерйозно і навіть згубно для обох.

Дуже важливим є віровизнання. Лише люди однієї віри повинні ставати на рушничок щастя, інакше з роками в родині може початися багатолітня війна. Пригадую, на заручинах в Пікаді Галісіяну (Місіонес, Аргентина) молода Марійська дружинниця запросила усіх встати і помолитися. "Мені страва завжди смакує, з молитвою чи без молитви", - відповів її наречений напівжартома. Але дівчина відмовилася вийти за нього заміж.

Щодо стану здоров'я, то це теж важливо. Попереджає дівчина нареченого: "Вважай, я хвороблива", але він каже, що любить і одружиться з нею... Але чи буде потім роками возити свою дружину по лікарях і чи не пошкодує за цим?

Щодо господарності, то дівчина повинна знати всю домашню роботу,

а наречений повинен мати куди привести свою майбутню дружину, щоб не довелося, як у тій пісні, будувати хату з лободи.

Акт шлюбу

Йому передують так звані оповіді (в народі кажуть "заповіді" чи "заповідання"). Перед ними буває іспит, що дуже корисно і потрібно.

Приходять якось молодята в Апостолах (Місіонес, Аргентина) до іспиту. "Скільки є Божих осіб?" - запитує священик молодого. "А ви мені скажіть, скільки є спиць у колесах?" - зухвало відповідає молодий. Хіба такий може витримати іспит?..

З'являються якось і до мене молодята давати на оповіді. Молоду не питаю, бо вона співачка і в руках тримає молитовник. Але молодого мушу запитати: "Скажи-но мені, парубче, десять заповідей Божих". Не знає. "Та тут не Україна, але Аргентина", - намагається виправдати сина тато. Але я не дав йому шлюбу, попросив іншого священика подружити цю пару. За якийсь час опинився знову в Пікаді Галісіяну. Дивлюся: сидить батько колишнього молодого біля священичої домівки сумний і чорний, як хмара. "Андрею, ви сина вже одружили, то можете від щастя плювати на бороду", - зупиняюся біля нього. "Ая, плювати! - відказує старий, - як той син запхав мене до в'язниці". "Та тут не Україна, але Аргентина", - нагадав я йому його колишнє балакання...

Коли вийдуть оповіді тричі, тоді відбувається акт шлюбу. Молоді спочатку сповідаються, причащаються і на визначену годину стають під вінець.

Священик дає шлюб, а два свідки підтверджують його. Лише після цього - весілля, і довгі роки спільного подружнього ярма.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

«СІМЕЙНЕ СПІВЖИТТЯ»

Так називається апостольське повчання Папи Івана Павла II про завдання християнської родини в сучасному світі. Книга в популярній формі розповідає про задум Божий щодо подружжя і родини, про душпастирство сім'ї, участь її у розвитку суспільства та у житті Церкви.

Видання гарно ілюстроване світлинами із зображенням Святішого Отця та цитатами з його повчань. *"Молімося разом за усі родини світу та просімо Марію, Матір Божу і нашу, щоб Вона опікувалася християнськими родинами. Молімося, щоб були це автентичні спільноти любові і єдності, в яких батьки та діти допомагають один одному, приймаючи євангельську науку і працюючи для громадського добра"*, - такий лейтмотив цієї мудрої і корисної книги.

Юрій Шкрумеляк

ХРИСТЕ, КНЯЗЮ!

Христе, князю над князями,
Всемогутній Божий Сину,
Обдари небес дарами
Українською дитину.
Боже Отче, зносим руці,
Дай нам сили, дай охоти,
Помагай нам у науці
Всякі труди побороти.
Нашу працю і забаву
Зволь з небес благословляти,
Дай нам вирости на славу,
Щоб зраділа рідна мати.
Завітай над нашим краєм,
Понад селами й містами,
Хай тебе ми величаєм,
Христе, вольними устами.

НЕЗВИЧАЙНА ПРОГРАМА

На подвір'ї школи бігають діти, бавляться. Кілька хлопчиків і дівчаток стоять під липою, про щось розмовляють.

- Сьогодні учителька говорила про якусь програму, що кожен з нас повинен мати, - згадав Микола.

- А навіщо нам якась програма, за нас все вирішують батьки, а в школі маємо слухатись учителів та й годі, - обізвався Степан.

- Але ж пані учителька не про це говорила, - зауважила Галя. - Ми повинні навчитися впорядковувати свій час, це і буде наша програма...

- А я можу жити і без програми, аби весело і цікаво, - не здавався Степан.

- З вас усіх, мабуть, лише я маю свою програму і намагаюся її сумлінно виконувати, - долучився до розмови Андрій. - Але це незвичайна програма: десять заповідей Божих. Це пошана до Його особи, імені і дня. А також до тих, хто дав мені життя: до батьків, до бабусі і дідуся, та й до самого життя... Оце і є моя програма.

В.СОКАЛЬСЬКИЙ

ЗАПРОШУЄМО НА НАВЧАННЯ ДО ВАСИЛІЯНСЬКОЇ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ

Отці Василіяни проводять набір хлопців до василіянської малої семінарії (Місійного Інституту) у 8, 9, 10, 11-ий класи. Початок навчання першого вересня. Бажаючі повинні подати документи в Протоігуменат (Львів, вул. Б. Хмельницького, 36) до 1-го серпня.

Потрібно мати: свідоцтво про народження, метрику хрещення і миропомазання, свідоцтво про освіту, довідку про стан здоров'я, рекомендацію (якщо є) від отця пароха, коротку автобіографію.

Навчання у Василіянській малій семінарії - це повна середня освіта і добре релігійне виховання. Учні проживатимуть у монастирях, де проходитиме навчання.